

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Priloga Slovenskega lista 1 krov

Priloga Slovenskega lista 1 krov

Priloga Slovenskega lista 1 krov

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklam so poštnine proste. — — — Telefon št. 2.

140. številka.

Maribor, dne 7. decembra 1921.

Letnik XIII.

Ob obletnici in krizi.

Pred tednom smo praznovali že tretjo obletnico ujedinjenja. Demokrati pravijo, da je to „narodno“, v resnici je pa „državno“. Narodna vprašanja se danes veliko bolj povdarjajo, kot pa pred tremi leti. Tedaj so se sestali narodni „predstavniki“ od vseh strani, soglašali so v potrebi skupnosti, ujedinjenja in zakrivali so svoje predstave o skupnem državnem življenju v lepih besedah. Slovenski in hrvatski predstavniki so si mislili, da imajo srbski najboljše namene, srbski so si pa na tihem dejali: glavno je, da smo skupaj, bomo že skrbeli, da pojde po naši volji. Narod iz Srbije in iz „preka“ je bil vesel, da smo skupaj: skupaj smo, skupaj spadamo in boljše nam mora biti, kot poprej, ko smo bili razcepjeni.

Ce bi narod odločeval, bi imeli da mes narodno ujedinjenje, ker se je pa počela oblastnikov sprava s svojo pezo nad narod, imamo danes samo državno skupnost, ki drhti in se zvija v vseh mogočih krizah. Stari samovoljni oblastniki, ki se imenujejo radikali in demokrati, so se zarotili proti narodu, ter ga proglasili za svoj plen. Pogajajo se samo pri delitvi. Danes se skregajo, jutri obnovijo slogo. To so krize, ki so privedle do skrahiranega parlamentarizma, do neznosne draginje in do silne korupcije, oblastniki pa imenujejo vse to brigo za narod in državo.

Narod — srbski, hrvatski in slovenski trpi pri vsem tem strašne muke, pretežna večina nima niti eksistencnega minimuma in tako raste socialna nezadovoljnost vseh delavnih ljudi. Socialne uredbe, to je še tisto malo kar smo jih imeli in poznali, se sistematično podirajo in uničujejo. Pravi producent in delavec je danes veliko večji socialni suženj, kakor je bil poprej — in „narodna svoboda“ se spreminja v rokah kapitalističnega razreda, ki ima vso oblast v svojih rokah, v pravo socialno sužnost.

Trpeči narodni sloji niso dostopni plemenskem šovinizmu, nikdar se bi ne dalo potisniti Srbov za eno, Hrvatov za drugo in Slovencev za tretjo ograjo, da ni umetno stvorjena parlamentarna „večina“ začela delovati po starem škodljivem načelu: deli in potem vinda! Ti oblastniki so začeli izigravati živeli proti življu, narod proti narodu, namesto, da bi plemenske posameznosti, ki so plod sto in sto letnega kulturnega in gospodarskega življenja, porabili kot solidarno silo v prid višjemu kulturnemu in socialnemu razmahu vsega ljudstva v državi po enakem in pravičnem merilu.

Posledice tega dela so strašne, pokvarjenost in brezvestnost raznih oblastnikov je brezmejna, zlasti srbski narod ima prav težko pot spoznanja. Politiki te „večine“ ga zastrupljajo na vse mogoče načine z imperijalizmom z nekakim osvetništvom in z mržnjo, do vsega, kar ni srbsko. Tega strupa je dovolj v vladnih listih, na shodih in govorih današnjih oblastnikov, pa vendar ne more zaustaviti pota današnje politike skozi vse krize do pravega in končnega poloma, ki čaka radikale in demokrate ravno doma — v Srbiji. Poštene osebnosti iz radikalne stranke se zbirajo okrog g. Protiča in zemljoradniški pokret na strogo razrednem stališču zavzema vedno širši obseg.

Hrvatje v svojem Hrvatskem bloku čakajo pripravljeno, da se izčisti politična situacija v Srbiji, da spoznanje širokih ljudskih slojev odrine oblastno družbo, — in tudi mi Slovenci se moramo zavedati, da prihaja iz trpečega naroda novo, zdravo jedro pravega ujedinjenja. Z vladno krizo naj se ukvarja Pašič, Davidovič, Pribečević ali kdor hoče, pripravimo se na krizo, ki mora prej ali slej zrušiti dosedanje politične metode, ker je v njej edna pot izhoda, rešitve in pra-

ve narodne države in narodnega ujedinjenja.

Notranja fronta države mora postati socialna, ker je edino sposobna,

da reši plemenske spore in zapre vsa pota samovoljni oblasti, ki nas še vedno tišči in tlačí v brezno nereda in nevolje.

Volilna kroglica — najmočnejše orožje v rokah ljudstva.

Sedanja vladajoča večina se pravi, z vsemi sredstvi, da si ohrani premoč v državi in pri novih volitvah zopet dobi večino za se. Čudno je to, da se v zgodovini dogodki tako velikokrat ponavljajo, še bolj čudno pa je, da se ljudje iz zgodovine tako malo uče. Starejši Slovenci se še spominjajo naj burno leto 1848. Takrat je vse kipeló bratske ljubezni narodov, ujedinjenja in svobode. Toda kmalu je nastopila reakcija in v Avstriji je zavladal najgrši absolutizem — Bach in pozneje Schmerling z svojo volilno geometrijo sta znala za dolgo vrsto let držati avstrijske narode v sponah in zasigurati gotovim krogom absolutno moč nad ostalim delom prebivalstva. Sele gromenje topov pri Solferinu in Kraljevem gradu je zlo-milo spone absolutizma, in narodi so pričeli prosteje dihati, ostala je pa volilna geometrija, katero so avstrijski in ogrski državniki spretno uporabljali za se, po znanem geslu: „Divide et impera“.

Stranke so se izigravale ena proti drugi, in v tem ljutem strankarskem boju je cvetela pšenica kamarile, a vedno bolj padal ugled parlamenta, s katerim vsaj v Avstriji ni skoraj noben državnik več računal. Zloglasni par. 14 je nadomeščal parlament. Zaspeljeni osebni strankarski boj je privedel do tega ponižanja parlamenta in do absolutne vlade neke državne klike. Pri vsaki priliki se je pa vedno apeliralo na avstrijski patrijotizem. Vsi udarci so bili zamanj. Volilci se niso ganili, da so imeli le svoje „panem et circenses“.

Prišla je svetovna vojna, ne bi prišla, če bi parlament res vladal. Tudi ta ni spametovala ljudi, da bi vsaj sedaj po teh strašnih dogodkih absolutizma obračunali s prejšnjim režimom in pripomogli, da bi res ljudstvo po svojih zastopnikih bilo tisti faktor, ki mora zavzemati prvo mesto v državi; parlament naj bi vzel vse državne posle v svoje roke, ministrstvo pa bi naj bilo le izvršilni organ sklepov parlamenta, pravi naslednik starega, ponosnega rimskega senata. Ako bi bilo tako, bi ljudstvo poslalo svoje najboljše moze v parlament, in vsi poslanci brez izjeme, opozicija ali ne, bi složno ramo ob rami skupaj branili ugled in pravice parlamenta, če bi se od katerekoli strani poskušal kak a-tentat na pravice parlamenta. Ako bi si bili poslanci svesti, da vodi parlament vse državne posle, bi se vzdignil njih ponos in nobeden bi ne zamenjal svoje dolžnosti. Če bi pa sčoril kaj tacega, bi volilci kmalu z njim obračunali.

Rekli smo, da svetovna vojna ni v nobenem pogledu spametovala ljudi.

Iste razmere vladajo v našem parlamentu, kakor so vladale v bivši Avstriji. Parlament nima nobenih pravic, nobenega ugleda, in je le tu, ker mora tu biti, da formalno sankcionira naredbe in odredbe državne stranke, ki se hoče držati za vsako ceno na površju. Sestavila je ta državna stranka neko ustavo, a za to ustavo so se morali glasovi drago plačati, seveda iz državnih sredstev. Ali se vpraša naš parlament, če dovoli te davke, te izdatke, mobilizacijo, ali ve kaj naš parlament o zunanji politiki, ali nima naš parlament res nobenega ponosa, da samo kima in sprejema razne naredbe in obznane ministrstva brez lastne volje. Če vlada noče sklicati parlamenta, in sene vrše v teh važnih časih redne dnevne seje, naj se pa poslanci sami skličejo, naj sami zborujejo in protestirajo proti takemu omalovaževanju. Bomo videli, kdo bo konečno na vrhu, parlament ali vlada. To vidi tudi vlada ozir. vladajoča stranka in pričakuje vse od novih volitev, ki bi se naj kakor hitro mogoče vršile po novem volilnem zakonu, v katerem bi volilna geometrija te vladne stranke igrala največjo vlogo. Boje se dogodkov, ki bi lahko ta absolutizem zrušili, kakor se je zrušil avstrijski absolutizem leta 1859 in 1866. Mi nočemo tega, to bi bila previsoka cena, posebno ker imamo orožje v rokah, ki je sigurno, če le hočemo uničiti ta absolutizem, in to orožje je — volilna kroglica!

Vladajoča absolutistična stranka se bo podala slozna v volilni boj in računala, da ji bodo nasproti stale stvilne stranke in strančice, ki se bodo morale še le po dovršenih volitvah konstruirati kot opozicija. Taka situacija pa pusti odprto pot vsakemu mešetarenju. Ako se to posreči sedanji absolutistični vladni stranki, in verjetno je, ker ima ves vladni aparat v rokah, ker je navajena na vsake brez obzirnosti in nasilstva, in ker je en del javnosti tudi že toliko korumpiran, da se da kupiti, potem obdrži ta absolutistična stranka za leta vso moč in bo vsaka poskušnja opozicije predrugačiti sedanje žalostne razmere zamanj. Do tega pa ne sme priti, in tudi ne bo prišlo, če vsi pravi rodoljubi skupno nastopijo nasproti vladni absolutistični taktiki z enotnim programom.

Treba je tedaj le ugotoviti, kaj je skupnega pri vseh opozicijskih strankah. To naj se vzame kot skupen program, kot platformo, na kateri se lahko vse opozicijske stranke zjedinijo, in kar smatrajo, da morajo najprvo doseči, predno se lotijo drugega dela. Ta skupen program bi bilo geslo za volitve in poroštvo zmage.

Obupni poizkusi.

Nenadni izbruh vladne krize je demokrate prestrašil. Kljub temu, da se računati z obnovljeno koalicijo radikalov in demokratov, slednjim le ni vseeno: to razburjanje pred vsako-kratno sejo njihovih radikalnih rivalov in ta neprestani strah pred minljivostjo nasilne oblasti, zlasti pa zakulisno šepetanje o — razpustu skupščine in razpisu volitev jim je navidezno vzelo vse veselje do pozitivnega dela. Volitve morajo priti: te neizprosni usode se bojijo pred vsem demokrati. V svojih listih so sicer odločno naglašali, da so vesti o bojazni demokratov pred konsultacijo naroda prazne izmišljotine in tendenci-

jozno pobarvana namigavanja opozicije, vsekakor pa so potrdili ta domnevanja s svojimi neomajnimi zahtevami glede policijskega ministrstva. Demokrati vedo prav dobro, da stojijo in padejo z oblastjo v notranjem ministrstvu. Radikali so z veseljem ugotovili to činjenico, in zato so izrgali demokratom policijo iz rok, kar je povzročilo razcep koalicije. Če bo prišlo do sestave novega kabineta — vzpričo trenutno zamotane situacije dobimo brezdvomno spet staro koalicijo z nekaterimi bistvenimi spremembami — bo gotovo priadla listnica za notranje zadeve radikalom. Hočeš nočeš se bodo demokrati morali udati diktatu

radikalov.

Zdi se, da so demokrati prvaki razumeli odločni migljaj radikalov in tako lahko mirno rečemo: demokrati so udovoljili svojemu pohlepu po ministrskih foteljih na ta način, da so se navzlic vsem prejšnjim sklepom končoveljavno — čeprav kislih obrazov — odpovedali ministrstvu za notranje zadeve.

Demokrati, osobito slovenski, se zavedajo, da nimajo med ljudstvom — niti zaupanja niti opore. Za bodoče volitve vsekakor slabe perspektive! — Zato so pričeli posegati po svojih že priznanih metodah nasilja. V podrobnosti se spuščali ne bomo, nikakor pa ne moremo naši poštenomisliči javnosti prikriti tistih lokavo zasnovanih liberalnih načrtov, ki so naperjeni — proti volji velike večine Slovencev. Kakor smo že uvodoma omenili, se pripravljajo slovenski demokrati mrzlično na — bodoče volitve. Polastiti se hočejo v ta namen nekaterih važnih institucij, s pomočjo katerih bi, ob pritiski volitev lahko pritiskali na volilce. Na muho so vzeli obrtne zadruge. Izvedeli smo iz verodostojnih in prvih virov, da nameravajo demokrati obrtnim zadržugam vriniti svoje tajnike. To bi se jim posrečilo zlasti v slučaju, če bi pri eventualni obnovitvi sedanje vladne koalicije prevzeli prifelj za trgovino in industrijo. Kakor vidimo, so se demokrati vrgli na gospodarske ustanove. Pri tem pa niso pozabili avtonomno-upravnih aparatov, ki bi jim v volilni borbi tvorili uslužno orožje. Toda motijo se, ako mislijo, da mi teh načrtov ne poznamo. — Naše informacije so zanesljive in SLS bo zavratne nakane onemoglih policajdemokratov razkrinkovala z vso brezobzirnostjo.

Prepričani smo, da so obupni poizkusi slovenskih demokratov zaman. Slovenci bodo ob priliki novih volitev demokratsko stranko justificirali z vseh pravic. Stranka, ki je zakrivila v naši državi toliko notranje-političnih homatij, gospodarsko nazadovanje, nepregledno korupcijo, absolutističen policijski režim in z vsem tem v zvezi splošno nezadovoljstvo naroda, ne zasluži ničesar drugega nego političen pogin.

Z zadovoljstvom ugotavljamo antipatije ljudstva napram demokratski stranki. Med Slovenci je demokratom odklenalo za vedno, Hrvatji jih že v prvih početkih niso marali, Srbijanci si bodo pa najbrže temeljito premislili, predno bodo izrekli tej faltni politični stranki svoje zaupanje. SLS si želi danes le eno: čimprejšnje volitve v narodno skupščino in razpust sedanjega delanezmožnega parlamenta, ki se je vsemu parlamentarizmu v zasnehi degradiral na glasovalno mašino belgrajskih porodičarjev. V trdni zavesti, da bo suverena volja slovenskega in hrvatskega ljudstva v odločilnem trenutku zmagoslavno odbila protiljudske elemente, se Slov. ljudska in Hrvatska pučka stranka ne plašita onega dne, ko bodo žrela volilnih skrinjic požirala kroglice slovenskih in hrvatskih volilcev.

Časopis — vzgojitelj naroda.

Casopis naj bo v prvi vrsti odsev vsakodnevnih domače zgodovine. Vsak čitatelj se hoče najprej informirati o tem, kar se godi okrog njega. To informacijo mora dober časnik prinesiti kar najbolj objektivno. Ako pa pogledamo danes naše nasprotne časopise, vidimo, da ne ustrezajo tej prvi in temeljni točki. Vsa njihova poročila so več ali manj tendencijsno pobarvana in služijo internacionalnemu židovsko kapitalističnemu molohu. Ta duh je prišel iz tuine. Židovski listi kakor „Neue Freie Presse“ i. dr. so leta in leta zastrupljali našo inteligenco, ter jej polagoma izpodirivali verno slovensko naziranje, katero so pili z ma-

ternim mlekom ter ga nadomestili z židovskimi tradicijami, šegami in navadami. V tujini in iz tujih listov so se navzeli nevede tujega duha, s katerim hočejo sedaj zastrupljavati našo ljudstvo.

Ne moremo torej reči, da bi vzgajali naš narod v — narodnem duhu. Če pogledamo v zgodovini nazaj, četudi za 25 let, bomo videli, da so skušili vedno in vedno uveljavljati — nek našemu narodnemu bitju in žitju nasproten element. Pri prehodu čez rdeče morje se naši nasprotni listi niso dovolj očistili. Zato je bila našemu nepokvarjenemu narodu ta družba in bo povsem tuja. Naš narod je vedno glasno zahteval od svojih narodnih listov, da čuva z jekleno pestjo vse, — kar mu je sveto in drago: vero, jezik, domače šege in navađe. Zato bodo naši časopisi tudi v prihodnjem letu, kakor dosedaj, vzorno in zvesto stali na braniku teh narodnih svetinj.

Vsaka izdaja naših listov bo objektivni dokument naše domače zgodovine. Naši listi morajo odpreti vrata zadnje vaše kože, da čuvajo te naše svetinje pred tujim, nenarodnim — židovsko-brezverskim duhom, ki prihaja v naše vasi z brezverskimi časniki

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Križa vlade je postala — stalna. Kralj je Pašiču sicer ponovno poveril sestavo kabineta, toda on še ni službeno objavil, da je kraljev poziv sprejel. Zdi se, da se hoče g. Pašič v pogovorih z načelniki parlamentarnih klubov uveriti o možnosti obstoja sedanje koalicije. Demokrati so računali, da imajo v osebi g. Pašiča dobrega prijatelja, v radikalni stranki pa neizprosno protivnico. Stavili so nove zahteve. Kumanudi in Pribičević naj bi ostala na svojih mestih razen tega naj se pa demokratom prepusti tudi portfelj agrarne reforme. Zadnja, najbolj značilna (še po sebi za takozvane „demokrate“) pa je zahteva, da naj se volilni zakon odloži vsaj za — leto dni. To je najboljši dokaz, kako demokrati skrbijo za svoje ministrske portfelje in kako jim stopa strah pred ljudsko sodbo v kosti. Demokrati računajo, da bo Pašič ugodil tem zahtevam. Njegovo demisijsko so smatrali v glavnem za pritisk na radikale. Iz demokratskih listov pa posnemamo, da so se demokrati v tem pogledu vendarle zmotili in da bo lepo zasnovana kombinacija padla v vodo. Vprašanje volilne vlade je znova stopilo v ospredje. Razpis čimprejšnjih volitev je radikalna „Samouprava“ nedavno še vneto zagovarjala. Izglasovanje volilnega zakona je prvi predpogoj za ozdravljenje naših žalostnih notranjopolitčnih razmer. Nova vlada bo v tem oziru morala ukreniti vse, da pride ljudstvo v kratkem do besede, sicer bi res nastala nevarnost, da zagazimo v popolni absolutizem peščice neodgovornih srbijanskih poročničarjev.

ALBANIJA.

„Tribuna“ javlja, da je tiranska vlada pričela uprizarjati proti krščanskim Miriditom krzave pohode. Miriditi evakuirajo svoje naselbine in prehajajo na naše ozemlje.

IRSKA.

Irsko vprašanje je postalo neodoljivo in dela Lloyd Georges-ov težke skrbi. Člani interministerialnega britanskega kabineta so na Downing Streetu izdelali načrt, ki bi sinajncem nudil jamstva za neodvisnost Irske, seveda pod sledečim pogojem: Irči priznavajo podložnost angleški kroni in neodvisnost Ulstra, v šestih severnih grofijah pa bi se izvedel plebiscit, ki naj bi odločil o ustanovitvi skupnega nacionalnega parlamenta.

Vladna kriza.

Naše vladne krize so res nekaj osebnega. Vsak, ki ve, kaj je parlamentarizem, se jim lahko smeji. Skozi tri leta je skrbelo društvo oblastnikov, da pokaže vsem državljanom in tudi tujemu svetu, da pri nas niso tla za parlamentarizem in da so državni posli edinole monopol gotovih oseb, ki so že na vseh koncih in krajih poka-

zale svojo nesposobnost, da ne rabi mo hujših izrazov. Pašič da demisijsko, Pašič dobi nalog za sestavo vlade g. Spalajkovič polomi pri Zvezi narodov, Spalajkovič prihaja v poštev za zunanega ministra, Pašič, Trifkovič in Pribičević ter Kumanudi se kregajo radi tega ali onega portfelja, danes se prepirajo, ko so na vladi, jutri, ko demisijsko, ko jutrišnjem, ko sestavljajo novo vlado in potem, ko vladajo naprej, kakor so vladali poprej. Vedno isto! Stara pesem in vendar so še naivneži, ki pravijo ob takih krizah: „Aha, sedaj pa hočejo klerikalci, Hrvat ali pa Protič v vlado!“ — Ljudje božji, kako je to smešno! Kaj se pravi „v vlado“? Tu je nekaj starih oblastnikov in nekaj slug: Turkov in samostojnežev. Med oblastniki prava opozicija nima kaj iskati, ker nimate smisla za programatična načela, temveč samo za oblast, katero si v vednem prepiru delijo, med služinčadijo pa tudi ne, ker ne mara odpirati vrat in pobirati Nikolajevih daril v podobnih kakih delanezmožnih portfeljev. — Opozicija je v tej družbi, ki se še vedno in brez pravih predpogojev imenuje parlament, v prvi vrsti radi nadzorstva nad delom te samovoljne občastne družbe in pa zato, da na licu mesta vseh njenih spletk zasleduje njeno pravo notranjo krizo, ki bo to društvo prav kmalu razpršila ter po volitvah uveljavila parlamentarizem ki nam je tako silno potreben.

Demokratski listi z nekakim zadovoljstvom prinašajo Protičevo izjavo, da bode dosedanja koalicija najbrž ostala, ker bodo nekoliko radikalne nekoliko pa demokrati popustili. To ni prav nič laskavega za naše oblastnike. Protič dobro ve, da so že davno izgubili vsako načelno podlago ter da se danes pripravajo samo radi plena in pa rajona, v katerem naj ta ali oni pleni. V tem pravcu se bodo pripravili, nazadnje pa zopet ostali skupaj, dokler se le da, ker še složno plenili, spravljali državo v nered in škodo in ker se vsi skupaj bojijo volitev. — S temi besedami g. Protič ni izrazil potrebe kake radikalno-demokratske koalicije, temveč izrazil je njeno samopašnost in samovoljo.

Demokratski bratci. O stranki naših policajdemokratov piše ugledni radikalni list sledeče: „Prelistajte politično zgodovino civiliziranih narodov, in uverili si boste, da slinih pojavov (kakor je policajdemokratska stranka) ni zabeležila. Sestavljena iz: liberalcev in naprednjakov, teh petolizev Obrenovičev, srbijanskih samostalcev, slovenskih liberalcev, vojvodinskih opredeljenecv in enega krila srpsko-hrvatske koalicije, kateri so primešani pestri elementi iz ostalih krajev — je ta stranka popolnoma brezidejna in brezprincipna tvorba. V teh treh letih, odkar je v našo nesrečo na oblast, je pogazila vse principe, s katerimi se je okinčala. Ona je paktirala s komunisti in se ponašala s svojim „levičarstvom“, nato pa je rodila „obznanje“ in „zakon ozaščiti državo.“ Trobila je svobodolubnost in končala z zatiranjem svobode, tiska in osebne prostosti. Čeprav ne moremo navesti vseh izvoznice in aerie od subotičke pa tja do Izvozne banke, mislimo, da zadostuje, ako končamo s finančnim vprašanjem, v katerem so našo lepo in bogato državo dovedli na rob propada.“ — Kar pa radikale prav nič ne moti, da še nadalje sedijo s temi ljudmi pri vladni mizi . . .

Volitve! Radikalna novosadska „Zastava“ piše v eni svojih zadnjih števil, da je vsako pozitivno celo skupno z demokrati popolnoma izključeno. „Zastava“ predlaga, da se naj ta koj donese volilni zakon in pristopi volitvam. „Zastava“ pravi: „Po vsem tem smo mišljenja, da je med radikali in demokrati vsako pozitivno delo nemogoče. Ni nam še znana rešitev vladne krize. Najboljša solucija bi bila: sprostitje volilnega zakona in tako sen razpis volitev. Narod naj sam odloči, kateri stranki bo poveril državno upravo.“

Prave krize.

Država brez volilnega zakona. — „Hrvatska Obrana“ št. 275 piše: „Naša država nima volilnega zakona. To je novi dokaz, kako se pri nas na umetni način vzdržuje oblast fistih strank, ki so med državljanji izgubile vsak oslon. Najbrže smo edina parla-

mentarna država na svetu, ki še nima volilnega zakona. Mi imamo ministre, ki lahko delajo, kar hočejo. Za njimi stojijo njihovi klubi in umetno skrpučana večina v skupščini. Ta večina nima nikogar nad seboj. Narodni poslanci bi morali biti narodni mandatarji. Kadar narod s svojimi poslanci ni več zadovoljen, ima pravico, jih odpoklicati. Te pravice se ljudstvo poslužuje ob priliki volitev. Našemu narodu je ta pravica prikrajšana, ker nimamo volilnega zakona, brez katerega se novih volitev razpisati ne more. Leto dni je minulo, odkar smo že imeli volitve. V tem letu so narodni poslanci dobivali dnevnice in niso storiili tega, kar je bilo najbolj nujno — oni niso izglasovali volilnega zakona. Vladnim strankam je prav, da nima volilnega zakona. One želijo svojo vlast na škodo naroda podaljšati, zato onemogočujejo volitve. Ravno v stališču vladnih strank napram vprašanju volilnega zakona imamo najboljši dokaz, da se bojijo ljudske sodbe. — Vladne stranke se naslanjajo na druge činitele. Pripravljene so, pozvati tudi armado, ako bi bila njih oblast nevarnosti. Vladne stranke so izglosovale vidovdanske ustave. Ta ustava odvzema vojakom volilno pravico. Navzlic temu pa pretijo demokrati preko „Beogradskega Dnevnika“, da armada ne bo dopustila ustavne revizije. Kaj se ima vojska pečati za revizije ustave, ko je to vendar stvar volilcev in poslancev, ne pa generalov in oficirjev?! Jugoslavija je torej — brez volilnega zakona, ljudstvo pa je brez tiste pravice, ki je uživajo narodi v vseh drugih parlamentarnih državah. Na obtožno klop pred Zvezo narodov smo bili postavljeni kot prvi, tam, kjer gre za demokratična in za parlamentarna načela, smo pa — zadnji . . . Za vse to se lahko zahvaljemo sedanjemu režimu, kateri si svoje odmerjeno življenje podaljšuje z vsemi zakonitimi in protizakonitimi sredstvi.“

Katerih davkov ne plačujejo v Srbiji? V Srbiji ne plačujejo sledečih davkov: na vino, na žganjekuho, na poslovni promet, na vojne dobičke in hišnorazrednega davka. Z novim zakonskim predlogom o proračunu bodo glavne navedene davke vpeljali tudi v Srbiji, nakar bi sledilo popolno izenačenje. Tako poroča „Jugoslav. Lloyd.“ Belgrajski listi so še nedavno pisali, da je finančni minister izjavil, da je bilo v Srbiji več vplačanega davka na vojne dobičke, nego na Hrvatskem. S tem je ovrgel izjavo svojega načelnika Stojilkoviča, ki je v finančnem odboru poročal, da ni bila v Srbiji vplačana niti ena para na račun tega davka. Zdaj se doznavajo iz strokovnega lista, da se ta davek ne plačuje. Zakaj ga ne plačujejo, če je zakonito odrejen? Zato, ker ga kljub kopici odredb nikdo ni zapisal. To je tista blažena „enakost“ in „ravnopravnost“ v naši državi!

Stajerci in Kranjci so zopet vstali iz hudega spora samih centralistov — „Naroda“ in „Tabora“, g. Pustoslemška, advokata in opekarnarja g. dr. Pipuša in še raznih drugih. Slavni dr. Fran Hešič pa v tem bojnem metžu med Stajerci in Kranjci ne najde primernege mesta v kakem slovenskem listu, zato se pa zateka k „Demokraciji“, kjer zagovarja razdelitev na mariborsko in ljubljansko oblast. Med drugimi argumenti, ki jih navaja, je spomina vreden tudi ta-le: „S kateregakoli hriba med Muro in Dravo se razgledamo, vidimo samo mariborsko oblast in nič več.“ — Vsak, kakor zna in more. Eden iz visokega razgleda, drug iz svoje opekarne.

Dnevne novice.

Korita si delijo. Kdo drugi zna ta posel bolje kot ravno naši demokrati. Gospod minister Kukovec si je že obtežil rep pri ministrskem koritu in si zasigural maščo ministrsko penzijo, s katero bo lahko poleg advokature z družino vred grofovsko živel do smrti. G. dr. Kukovec je torej že preskrbljen za ta svet, sedaj treba še odebeliti naj mošnji Agromerkurja Zerjava. Radi tega dejstva pa se je hotel umakniti od ministrskega korita že obilni Kukovec, da napravi prostor Zerjavu, ki hoče tudi biti deležen ministrskih dobrot do smrti. Za Zerjavom bo prišel na vrsto še dr.

Reisner. Cedna družba ti naši demokrati!

Poljedelski svet začne svoje zasedanje dne 12. t. m. Na dnevnem redu so referati o podpori po toči, o kmet. osebnem kreditu, o kmet. hipotek. kreditu, o želez. tarifih z ozirom na kmetijstvo, o organizaciji poljedelske službe, Poljedelski svet, kot posvetovalni organ poljed. ministrstva zboruje v Beogradu in sicer 5 do 8 dni.

„Vzajemnosti“ v odgovor. Učenci Luke Jerana naj si dobro in vestno prečitajo Grafenauerjevo „Zgodovino slovenskega slovstva.“ To je vse, kar jim imamo odgovoriti.

Moralistom pri „Novi Dobi“. Zadnja celjska „Nova Doba“ kvasi o nekem pobratimstvu „Straže“ z ljubljansko „Jugoslavijo“ v zadevi pljuškega okrajnega glavarja dr. Pirkmajerja. V tej zadevi samo toliko, da tiste učiteljske osebe, ki so razbremenile dr. Pirkmajerja in „potunkale“ bivšega učitelja Peska, že davno ne spadajo več na učiteljska mesta. Ako se je pa „Straža“ svojčas lotila dveh odvetnikov zaradi nemoralnosti, se je ravnala po geslu „Contra factum non datur argumentum“!

Duhovnikom, ki bi radi postali aktivni vojni kurati. Naše vojno ministristvo je razpisalo 6 novih mest za kat. vojaške kurate III. klase. Duhovniki, ki se hočejo potegniti za ta mesta, morajo prošnji naslovljeni na ministristvo vojne ter mornarice, priložiti sledeče dokumente: rojstni ter krstni list, dokaze o kvalifikaciji, oceno o sposobnosti v službi, potrdilo, da so pastiravali 5 let, dokaz SHS državljanstva, dokaz pismenega in ustnega znanja srbohrvaščine, ozir. slovenščine, potrdilo od državne in duhovne oblasti o obnašanju v dosednji službi. Prosilci naj vpošljejo prošnje na ordinarijat, ki jih mora do 20. t. m. odposlati beograjskem ministristvu vojne in mornarice.

Obmejna šola pri Sv. Duhu na Ostrmem vrhu pripravlja za svojo dečo božičnico z obdarovanjem. Vsled razmejitve je vas razdeljena tako, da spada krasna, nova C. M. šola v Avstrijo, a v stari je sedaj naša dvo-razrednica z 120 otroci. Nemško šolo obiskujejo slovenski otroci iz Avstriji pripadlega slovenskega ozemlja, a tem prede slaba, kajti v šoli ne razumejo svojega učitelja Nemca! Ni čuda, da se radi spominjajo slovenske šole in kaj radi bi hodili na naše ozemlje v šolo, a ne smejo. Nikakor pa ne smemo smatrat ta del slovenskega ozemlja za izgubljenega, kajti Nemci začnejo sami uvidevati nesmiselnost razmejitve! Za otroke naše šole priredimo v nedeljo, 18. decembra slavje z obdarovanjem. Da pa bo deca videla, da se je spominjajo naši slovenski rodoljubi, prosimo vso požrtvovalno, narodno zavedno javnost, da pomaga z darovi, najsi bodo šolske potrebščinjige, obleka ali denar za uspeh te prireditve, ki je v interesu naše starodavne narodne trdnjave Sv. Duh na Ostrmem vrhu. Otroci bodo darovateljem vedno hvaležni. Darove se naj blagovoli poslati na šolsko vodstvo Sv. Duh, p. Selnica ob Dravi.

Medvlada. Dopis iz Puja, Stanovanjske komisije ni. Referent na okr. glavarstvu se je oddahnil in zaklical: Hvala Bogu in pokrajinskemu namestniku Hribarju in ministru dr. Kukovcu! Agende naj bi prevzela občina, a občine tudi ni — ne, hoteli smo reči občinskega odbora ni, pa je vendar izvoljen. Občinski odbor je, a župana ni. Kdo se naj spozna pri tem rebusu.

Občinska sodišča. Zveza gremijev in zadrug poroča, da se je vršila pri ministristvu za socialno politiko anketa za revizijo uredbe o pobijanju draginje in brezvestnej špekulacije. Anketa je sprejela bistvene spremembe pred vsem, da se preneha maksimaliranje cen in da se delovanje občinskih sodišč prenese na upravne oblasti, katerim bodo prideljeni sosveti strokovnjakov. Zveza je intervenirala potom ministristva trgov. in industr., da se takoj izpremenjena naredba čim preje objavi uradno, ker poteka dne 27. nov. termin za revizijo naredb. Začasno se svetuje vsem trgovcem od katerih zahtevajo občinska sodišča, odnosno njih člani pojasnil glede kalkulacije, da zahtevajo pismene naloge, ter naj nanje pismeno odgovarjajo. Pripominjajo se pri tem da po naredbi občinska sodišča nimajo pra-

vise v pogleda v trgovske knjige in v korespondenco. Zveza pozivlje vse interese, da tozadevne prestopke članov občinskih sodišč javijo direktno naši pisarni. Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo, Ljubljana.

Vozne olajšave na državnih železnicah in parnikih. Vlada je izdala naredbo, ki določa sledeče vožne olajšave na državnih železnicah in parnikih: Pravico do polovične vozne cene in sicer trikrat na leto imajo častniki in njih rodbine, vojni uradniki, civilni in državni uradniki in učitelji, igralci državnih gledališč, poduradniki, praktikanti, državni sluge, vpočkani častniki, vojaki, orožniki, financarji itd. Na dalje imajo pravico do ene četrtine vozne cene dijaki in učenci javnih šol. Tudi invalidi imajo pravico do polovične vožnje trikrat na leto. Končno dobe uredniki uredništva dnevnikov brezplačno vozno karto. V svrhu natančnejših informacij se priporoča, da si vsakdo oskrbi dotično številko Uradnega lista.

Nepravilna tehtnica. Javna mostna tehtnica pri gostilni Polak (sedaj Krajno) v St. Ilju v Slov. gor. ni v redu. Neka telica, katero so tehtali na omenjeni tehtnici, je imela 40 kg manj nego na pravilni tehtnici pri Kolariču. Lastnika telice, nekega uročega vinca, je hotel mesar najbrže nato pritisniti. Bilo bi dobro, ako bi mariborsko okrajno glavarstvo, oziroma žandarstvo v tem oziru napravilo račun in določilo za tehtanje človeka, ki bi pravilno tehtal.

Srbski zemljoradniki o srbski inteligenci. G. Avramović, vodja zemljoradniškega pokreta, se je napram dopisniku „Slobodne Tribune“ tako izrazil: „Pri našem narodu v vaseh še ni izčiščen pojem, kdo vse spada in kdo ne spada med inteligenco in seljak je še vedno vaju, da v vsakem državnem uslužbencu gleda inteligentnega človeka. Seljak je doslej prišel največ v stike s policijskimi uslužbenci in ker je med temi tudi dosti takih, ki so po svojem življenju, po svojih manierah, po jeziku, po karakterju zelo daleč od prave inteligence, si je seljak v masi pridobil dosti slabega mnenja o inteligenci v splošnem. To slabo mnenje je pa našlo v naših krajih dovolj močnih pomočnikov v vseh mogočih spekulativnih elementih: vaških kramarjih, krčmarjih, oderuhitih, ki se že od nekdanj truhčijo, da izkopljejo čim globlji prepada med seljstvom in inteligenco in da onemogočijo vsako vezo med temi faktorji. Radi tega je bilo vedno zelo težko, med seljstvom vzbuditi smisel in pojem prave inteligence.“

Razložek. Klerikaloc vpraša zemljoradnika: Kak razložek je med njimi in samostojneži? — Zemljoradnik se hudomušno odreže: Če grem jaz mimo osla povesi ves žalosten glavo, če pa gre samostojnež mimo, pa poln veselja zariga, ker je spoznal — znanca!

Čudno nakupovanje gozdov. Neki zagrebški list piše: Kakor doznavamo, kupuje g. Resenberg, ravnatelj velikega švicarskega sindikata, po na-

ši državi večje komplekse šum. V zvezi s temi nakupi se je dogodila ta-le zanimivost. Gozdovi grofa Pejačevića so bili pod sekvestrom. Te gozdove je kupil neki agent od grofa Pejačevića za dva milijona kron. Kupčijo je oblast odobrila, grof Pejačević je pa odkupil gozdove od prepucpa zopet nazaj, in sicer za šest milijonov K. Na celi stvari je najbolj čudna tista odobritev. Kdo nam blagovoli ta slučaj razjasniti?!

Spretnost . . . Država rabi pošto in brzojavno zgradbo v Kragujevcu. Lastnik hotela „Takovo“ prodajal je to hišo državi, odnosno poštnemu ministstvu. Državna oblast pa ni kupila sama in direktno tega poslopja, ampak sta kupila dva Beograjčana za 185.000 dinarjev. To se je zgodilo pred kakim pol letom, a sedaj kupuje ravno isti hotel pošto ministrstvo od onih dveh Beograjčanov za 660.000 dinarjev.

Novice iz Sarajeva. V Sarajevu se je škrlatica tako razpasla, da so do konca tega mesca zaprle vse osnovne in srednje šole. Iz sarajevskih zaporov so izpustili komunistične agitatorje, katere so vtaknili pod ključ pred 5 mesci radi komunistične propagande. Aretirancem niso mogli dokazati niti najmanjšega protidržavnega dejanja in so jih po petmesečni preiskavi izpustili.

Volkovl na železniški progi. Policijska patrulja, ki je pregledovala železniško progo v Hrasnu, je opazila na progi, ki vodi v Sarajevo, dva volka, ki sta se bližala brezbrizno patrulji. Se le na strel enega policajca sta volka pobegnila.

Nepoznan vojak. V marsikaterem grobu počiva truplo, čigar ime je popolnoma nepoznano. Tako n. pr. so pred dnevi v Beogradu pokopali na slovesen način ostanke trupla nekega srbskega vojaka, ki je bil pokopan v Avali, za kojega ime ni nihče vedel. Pogrebu so prisostvovali predsednik Narodne skupščine dr. Ribar, vojni minister general Zečević ter več drugih odličnih oseb. Dognano je, da je bil neznan srbski vojak zadet od nemške granate pri Avali, kjer je bil tudi pokopan. Temu nepoznanemu junaku nameravajo postaviti lep nagrobni spomenik!

Na Kosovo polje nameravajo večje število revnih prebivalcev iz Dalmacije nastaniti. Govori se, da bo v tem smislu urejena nova agrarna reforma.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 270—273 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 3.70—3.80, za 100 čehoslovaških kron 303—306, za 100 nemških mark 123—125 naših K, za 100 laških lir 1140—1160 naših K, francoski frank stane 19.90—20.25 naših K.

Telovadna akademija mariborskega ORLA v četrtex, dne 8. decembra ob 4. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma.

Prijatelji Orlovstva, pridite!

Iz Maribora.

Od kr. mož. kaznilnice v Mariboru smo prejeli: „V smislu par 19 tisk. zakona prosim, da objavite v Vašem cenj. listu z ozirom na notico v št. 133 z dne 21. novembra 1921 pod napisom „Iz mariborske kaznilnice“ sledeci uradni popravek: „Ni res, da je tepeni ubegli kaznjeneec umrl. Radi v notici omenjenega dogodka se je zoper prizadete paznike uvedla kazenska in disciplinarna preiskava, ki pa še ni končana. Ravnateljstvo kr. moške kaznilnice. Višji ravnatelj: Fischer.“ — Vse skupaj je zelo uradno in precej orakeljskega značaja potrjuje pa to, kar smo trdili in kar moramo z vso odločnostjo obsojati. Uvedle so se batinaške metode in to ne sme biti. Na preiskave, katere izvaja predstojnik, ki sam neti divjaštvo, se seveda ne moremo zanašati, pričakujemo pa, da si tudi njega kaka preiskava ogleda in da se kaznilnica reši tega bivšega oficirja, ki nima niti trohice juridične ga, še manj pa pedagoškega čuta. Kaznilnica mora postati vzgojevalnica in zato proč z izranžiranimi militaristi, ki si menda že mislijo, da lahko v takeh zavodu to uveljavijo, kar so si v vojski sami domišljevali in kar so iz osebnih previdnosti hitro opustili. Z vojno okrotnostjo se samo ta baňa, ki je tujo kroztu drl, svojo pa čuval.

Doslednost pa taka! Se pred nedavno se je nek velik demokrat v mariborskem „Taboru“ silno razkoračil, ker je neka banka rabila označbo Wien namesto Dunaj. Po mnenju tega patentiranega narodnjaka bi zakrivil narodni greh, kdor bi rabil nemške označbe tistih mest in krajev, ki imajo slovensko označbo. Toda glej! V zadnji pondeljkovi številki „Tabora“ pa čitamo na 4 strani sledeče označbe mest: Graz, Wien, Spielfeld in Klagenfurt. Patentirani narodnjaki okrog „Tabora“, kje je vaša doslednost?

Da ga ni sram! Vrvar Heller v Gospodski ulici ima uslužbenca, ki je že 52 let pri hiši. Mož služi že pol — stole a par generacijam te tvrde, opravljal je že vsa mogoča dela in gospodar ga plačuje danes poleg najskromnejše oskrbe z — dvajsetimi K na mesec! Stari sluga je sedaj bolan, polstoletno delo ga je zmagalo, ubilo, — in gospodarju niti na misel ne pride, da bi ta revež potreboval nekoliko boljše in primerneje oskrbe, da ne govorimo o postrežbi, ker je ta bese da za takega gospodarja napram — slugi gotovo čisto neznana in nezasljučna. — Zalostno je tudi to, da se taki ljudje niti ne zavedajo, kake socialne krivice imajo na vesti, če imajo sploh kaj vesti in če ne gledajo vse okrog sebe samo skozi svoj trebuh. Sluga jim je samo sluga, nekaka mašina, katero treba izrabiti kar se le da, in vreči na gnoj, če se pokvari. Pri taki mašini se tudi štedi na vse kripaje, če tudi se lastni gospodski trebuh prečblaga in prenaliva, v tem vrvar Heller ni eden zadnjih, pač pa eden prvih.

Pretresljiv primer strašne socialne bede kaže družina krojača Ko-

lednika v Minski ulici št. 33. Mož, žena, dvoje otrok — vse je bolano in v največji bedi. Vsi štirje so imeli grižo, mož se je držal po konci, dokler je le mogel in sedaj hirajo vsi skupaj brez prihrankov, brez pomoči. Ljudje, bodite vendar ljudje, ne hodite mimo take revščine v širokih ovinkih kakor mimo kake pošasti in gnilobe, pomagajte in ne valite z brezbriznostjo velike peze socialnih krivic na človeštvo. — Kakor čujemo, se je radi tega slučaja vprašalo že pri občini, ta pa pravi, da je nesrečna družina drugam pristojna. To je vse lepo, pa predno se občine med seboj domenijo, laiko siromaki pomrjejo v svoji bedi, potrebno bi bilo, da se povsod, zlasti po mestih osnujejo rajonski pomožni oddelki, dobi naj se kredit, denar, ki ga za druge stvari ne manjka, da je vedno za tako nujne slučaje na razpolago; revežu treba najprej pomagati in potem naj se še le domenijo oblasti radi pristojnosti in kritja.

Vse mariborske banke so se pri- tožile proti sklepu stanovanjske komisije, da morajo v letu 1922 zidati primerne stanovanjske prostore. Sedaj bomo videli, kaj bo ukrenila vlada. Z ustanovitvijo mariborske oblasti hoče odzvati vlada Mariboru nad 100 sob za uradne pisarne in nad 100 sob za stanovanja novih uradnikov. Banke pa še upajo, da bo vlada ugodila njihovevemu prizivu in jim ne bo treba zidati. Tako rešujejo demokrati stanovanjsko bedo.

Dijaški dan 8. decembra proslavi društvo „Slomšek“ v bogoslovski čitalnici ob 13. uri s primernim vsporedom. Vabljeni gg. starešine!

Stanovanjski urad objavlja, da morajo vse vloge in prošnje (seve tudi vprašalne pole) biti kolekovane z 5 din. Nepravilno kolekovanih vlog se ne bo upoštevalo.

Begunci iz Baranje, ki se nahajajo v območju mesta Maribor, se imajo v roku osmih dni prijaviti pri tukaj policijskem komisarijatu (Slomškov trg št. 1, vrata 3), ker bi sicer ne bili deložni zaščitne naše države.

Gimnazijsko podporno društvo v Mariboru ima dne 9. t. m. popoldne ob 15. uri v gimnazijski posvetovalnici svoj občni zbor. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil izprememba pravil.

Danes ob 20. uri se vrši v Götzovi dvorani koncert društvenega orkestra „Glasbene Matice“ s programom komadov, ki spadajo med najboljše programske skladbe svetovne literature.

Studenški Orel se zahvaljuje vsem p. n. darovateljem daril ozir. prispevkov za Miklavžev večer ter prosi, da mu ostanejo naklonjeni, tudi v bodoče. — Bog plačaj! Odbor!

Planinski vestnik.

V soboto, dne 10. t. m. izletimo k Mariborski koči, kjer prenočimo ter krenemo v nedeljo mimo Ruške koče na Klopni vrh. Povratek v Falo, kjer se ustavimo v gostilni „Pri zmaju“. Zbiramo se v soboto ob 2. uri popoldne pred trgovino Ellinger na Kralja

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(45. nadaljevanje.)

Valerija pa je legla spat z užaljenim ponosom in globoko ranjenim samoljubjem —

Toda drugo jutro ji je prineslo odločnosti in jasnosti.

Noč ima svojo moč in ljubezen, sovražstvo, obup in žalost najhuje čuti v mirnih nočnih urah. Z jutranjo zoro pa se vrne resničnost življenja in njegove neuklonljive zahteve. Obžalovanja vreden je človek, ki mu po prečuti noči jutranji svet ni prinesel dobrih sklepov in novih moči in ki si v svojem obupu ne želi druga, ko da bi že kmalu spet prišla noč —

Valerija ni bila ženska, ki bi bila mirno prenesla udarce in žalitve — in malokatera bi jih! —

Se preden je vstala, so bili njeni načrti gotovi in pripravljena je bila, da udari. Treba je bilo le še izbrati primerno orožje.

Valerija je vedela, da ji je bil tribun Julij Placid vdan in pripravljen za vsakršno uslugo. Sam ji je lahko povedal več ko enkrat. — Seveda je bistroumna Valerija dobro čutila, da

jo je tribun ljubil le toliko, kolikor je bilo to združljivo z njegovimi drugotnimi, sebičnimi nameni.

Vkljub temu je z njim računala in je bila prepričana, da bo tribun voljno, pokorno orožje v njenih rokah — Vstala je in se oblekla, malomarno, hladno in mirno kakor po navadi. Toda Mirina jo je dobro poznala. Opazila je rdeče lise na njenih licih, in enkrat se je miena gospodarica — stresla, kakor da bi bil hud mraz, če ravno je solnce že toplo sijalo —

In Julij Placid je prejel tisto jutro pismo, ki ga je navdalo z nepopisnim zadovoljstvom. Jasne je ko kedaj se je lesketal njegov pozlačeni voz v solnčnih žarkih, beli konji so kot blisk dirjali po ulicah, zlati Automedontovi kodri so valovali po zraku in dobrovoljno se je nasmihal tribun na mehkih blazinah. Njegov obraz je izgubil nekoliko svoje zlobnosti, pa njegov pogled je bil še vedno pogled tigra, toda tigra, ki je nasičen in zadovoljen.

In ta pogled ga je spremljal ves dan, na forum k trgovskim postom, v telovadnici k rokoborbi, v kopalnici — in je bil posebno izrazit, ko je prišel čas večerje in je sedel z odličnimi vojskovodji, državniki, senatorji,

požeruhi in pijanci k mizi cezarjevi. Pripraviti pojedino za Vitelija ni bila lahka in preprosta stvar.

Dolge milje in ure na suhem in na morju je bilo treba prehoditi in prebresti, preden je bilo poskrbljeno le samo okrasje za cezarjevo mizo. Trde je moral delati zagoreni ribič v dolgih nočeh na nemiznem morju, da je ulovil velikansko ribo, ki je na zlategem krožniku krasila bogato obloženo mizo. Valoviti griči, polni bujnega zelenja in hrastovja so odmevali od — hrupnega krika in razburjenega lajanja lovskih psov, preden je pustil kak divji merjasec svoje trdo življenje ob močvirju in je bilo njegovo orjaško truplo spravljeno domov, kjer je imelo edini namen, da je razveseljevalo oko razvajenih gostov. Celu v lastnem perju pečeni pav je bil prenavaden užitek za sladkosnedne epikurejce, ki so proučavali proizvode kuharske umetnosti na cezarjevem dvoru. Tisoče in tisoče slavčkov so polovili in pobili za eno samo večerjo, toda le možgani in jezički so prišli na mizo —

Kaka dvanajstotica gostov je bila zbrana krog slonokoščene mize, ležali so tako, da so bile njihove glave obrnjene proti cezarju.

Cezar sam je slonel na svojem ležišču v vsej svoji slavi. Venec belih rož je obdajal njegov bledi, zabuhli obraz in še povečal njegovo nezdravo barvo. Nekdaj je bil ta obraz pravilen in nežen, bistroumnost je kazal in krepko voljo in duhovitost. Toda se da so bile njegove oči upadle, otekle, lice zabuhlo, polna čutnosti, brezdušnosti —. Le tedaj se mu je razjasnilo, kadar se je prikazala nova, priljubljena jed, ali pa kadar je prišlo na mizo izbrano, plemenito vino.

Trenutno je bil ves zaposlen s svojo gladno požrešnostjo. Okorno je naslanjal svoje v široko belo obleko odeto telo na levoico in si z desnico polnil usta in želodec z ostrimi salatomami, slanimi ribami in slinčnimi jedili, ki imajo namen, da dražijo želodec in ga vzdramijo k nevednemu delu. Od časa do časa so potovale njegovi oči po blesteči se dvorani, mimo marmornatih stebrov in škrlatnih zaves, po omarah, polnih vrčev in čaš ter srebrnih in zlatih posod, kakor bi se bal, da bo zdajpazdaj kdo planil nanj —

(Dalje prihodnjič.)

Peira trgu. Krplje vzeti s seboj. — Rotter.

Mariborska podr. S.P.D. priredi v sredo, dne 1. februarja svoj III. planinski ples in v soboto, 4. februarja svoj I. pohorski sejm, na kar opozarja vsa druga društva in prosil, da se ozirajo na ta dneva.

Odsek amaterfotografov Slovenskega planinskega društva v Mariboru ima svoj glavni zbor v četrtek, dne 15. t. m., ob 8. uri zvečer v posebni sobi gostilne Holzknicht v Vetrinjski ulici. Sred: 1. Pozdrav in poročilo načelnika in tajnika ter čitanje zapisnika ustanovnega zбора, 2. poročilo blagajnika, 3. poročilo računskega preglednika, 4. volitve, 5. slučajnosti (razstava slik v Zagrebu in v Mariboru, planinski ples in pohorski sejm, zimski šport). — Glasom pravil se vrši pol ure kasneje zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu navzočih. — Vabljeni so vsi člani in prijatelji, da se vsaj glavnega zбора polnoštevilno udeležijo. Pripeljite i druge amaterje in ljubitelje zimskega športa s seboj! — Odbor.

Planinski dom stavi prihodnjo spomlad Savinjska podružnica S.P.D. pri Piskerniku v Logarski dolini. S tem bo ustrezno marsikateremu prijatelju narave, da bo v prijazni, divje romantični okolici prebil svoj dopust. Treba bo seveda zvezati Savinjsko, kakor tudi Dravsko dolino potom železnice z Logarsko in se bo s tem tujski promet jako povspel.

Planinski koledar za leto 1922 se je razposlal na vse stare in nove naročnike. Ako se je morda koga prezrlo, naj naroči koledar nemudoma pri „Založništvu Planinskega koledarja (Br. Rotter), Maribor, Krekova ulica 5-I.“ Društva in posamezniki so naprošeni, da naročijo samo plačano število izvodov ter vpošljejo za vsak naročen izvod znesek 21 K ali 5.25 din. po nakaznici, ker se vsled visokih tiskovnih stroškov pozneje vrnjene izvođe ne more vzeti nazaj v račun.

Iz celega sveta.

Zanimiva sodnijska obravnava se je začela 7. t. m. v Berlinu. Razprava se vrši proti takozvanim „kapučistom“, ki so nameravali potom militarističnega puča stirmoglaviti sedanji republikanski sistem v Nemčiji in vzpostaviti zopet monarhijo. Obravnava je preračunana na 14 dni, ker bo zaslišanih 70 prič. Obtožnica dolži krivce veleizdaje in udeležbe pri veleizdajalskem puču. Obtožnica hoče obtožencem dokazati, da so stremili za ciljem: spremeniti ustavo nemške države nasilnim putem. Med pričami so tudi generali: Ludendorff, Märker, Hülsen, Seekt in Reinhard, nadalje nekdanji ministri: Noske, Dergi Schiffer, Oeser, Hirsch, Südekum, Dominicus in Gottheim.

Rusija in Turška. Novolmenovani poslanik sovjetske Rusije v Angori se je na svojem potovanju iz Rovna v Angoro ustavljal na Rigi ter postal sotrudniku lista „Novij Put“ sledečo izjavo: „Turška preživlja sedaj težko gospodarsko krizo, Anglija, Amerika in Francija pa hočejo to izkoristiti ter jo napraviti za svojo kolonijo. Sovjetska Rusija, četudi sama v težkem gospodarskem položaju, hoče priskočiti Turški na pomoč brez vsakih imperijalističnih namenov. Narodni vzhoda dobro vedo, da raste upliv Rusije z vsakim dnem. To vznemirja Francijo in Anglijo, ki vidijo v Rusiji zapreke svojega gospodarskega osvojevanja na vzhodu. Perzija je svoj teritorij že osvobodila od angleških čet in istočasno je porastel tam preslitiž sovjetske Rusije. Ves muslimanski svet posluša glas Turške in prijateljstvo med Rusijo in Turško pripravljaja pot prijateljskih odnosov z drugimi muslimanskimi narodi. Naše delo na vzhodu je čisto miroljubno, brez propagande, samo gospodarsko in tako nismo krivi, če pri tem gine angleški upliv. Francoska je pri sklepanju miru zahtevala, da prekine Turška vse odnose z Rusijo Kemal paša in njegova vlada pa se s tem niso strinjali in ostali so zvesti ruski zvezji. Sovjetska vlada je sklenila, da postavi v Mali Aziji in na obalah Crnega in Sredozemskega morja nekaj konzulatov, ki bodo skrbeli za razvoj naše zunanje trgovine.“

Lokomotive za krompir in jajca. Iz Varšave poročajo, da se je avstr. delegacija dogovorila s poljsko vlado glede uvoza 100 vagonov jajc in krompirja. Avstrija bo dala Poljski za ta živila 20 lokomotiv.

Maritimna „razorožitev“... „Times“ poročajo iz Tokija, da bodo kmalu pričeli z gradbo bojne križarke „Atago.“ Nosilnost te ladje je projektirana na 41.000 ton.

Največji osel na svetu. Ker je pojem osel zelo raztegljiv in se lahko čisto nanaša tudi na kršdene osebe, je prav težko pisati o največjem oslu na svetu. Nekateri pravijo, da se nahaja v vrstah policajdemokratov, je prav težko dognati resnico. Eno je pa ugotovljeno, V Apuliji na Italijanskem ima nek grajšček po imenu Mihaelo Nicofero osla, kojega velikost znaša 15 pesti.

Dopisi.

Crnagora pri Pljuju. Dne 5. t. m. smo spremili k nekajenemu večnomirnemu počitku g. Janko Segula, bivš. tukašnega organista in skrbnega cerkovnika, ki je komaj v 26. letu svoje starosti po dolgi, nad vse mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo. Z vsem veseljem in vso vnemo je živel za gorsko cerkev, kjer je najprej kot ministrant, nato kot cerkovnik in nazadnje tudi kot organist skrbel za vzoren red. Mladi ženi-vdovi, ki ostaja po

komaj 11mesečnem zakonu sama s komaj mesec starim detetom iskreno sožalje!

»Straža« stane za leto 1922: celoletno 35 din. ali 140 K, polletno 18 din. ali 72 K, četrtletno 9 din. ali 36 K in mesečno 3 din. ali 12 K. Za vse kraje izven Jugoslavije zaradi poštne mesečno 2-50 din. ali 10 K več, torej celoletno 65 din. ali 260 K, polletno 33 din. ali 132 K, četrtletno 17 din. ali 68 K. Naročnina se plačuje naprej. — Upravništvo.

Da se onemogoči delovanje nepozvanih in nereelnih oglašnih posredovalcev, ki delujejo samo v škodo občinstva, izjavljamo podpisani zavodi, da smo mi kot konc. oglašni zavodi in kot člani udruženja jugoslovanskih oglašnih zavodov, ali naši z legitimacijo opremljeni akviziterji pozvani in upravičeni posredovati v oglašnih zadevah in v stanu jamčiti za naročene oglase. Radi tega prosimo vse prizadete kroge, da se pri oddajanju oglašnih naročil poslužujejo v svojem lastnem interesu podpisanih zavodov v Mariboru: Anončna ekspedicija I. Sušnik, Slovenska ulica. — Oglasni in reklamni zavod Fr. Voršič, Cankarjeva ulica 15.

ZAHVALA.

Nemogoče nam je zahvaliti se vsakemu posebej za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom prebride izgube, ki nas je zadela. Dovoljeno nam bodi, da se tem potom zahvalimo za krasne darovane vence, preč. g. stolnemu župniku Moravcu za tolažilne besede ob odprtem grobu, cenj. lovski družbi «Hubertus», vsem prijateljem in znancem ter vsem onim, ki so spremili nepozabnega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Rodbina Pavalec.

Nujno išče službe

trezen, vesten gospod, kot pisarniška moč, tudi sluga pri podjetju, posamezniku. Slovensko, nemško, italijansko, (francosko). P. nudbe na oglašni zavod I. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15. 680

Tri pave 2 samca in 1 samica so na rodaj pri Ernestu Majhenič, Pobrežje pri Ptujju. 679

Omare in mize, priprav. ne za trgovce, proda okrajno glavarstvo Maribor. Pojasnila daje blagajna, soba št. 16/I. ndstr. 677

Kolarskega in sedlarskega učenca

poštenih starišev sprejem. Sicer pa plačam na uro 3 K, v drugem učnem letu za uro 4 K, v tretjem učnem letu pa do 6 K. Stanovanja bi ne mogel dati. Natančnejši pogoji po dogovoru. — Franjo Pergler, tovarna, Maribor, Mlinska ulica 44. 3-3 653

Nogavice se pletejo nove in podpletejo stare za nizko ceno Strjuna pletarna Veziak v Vetrinjski ulici 17, Maribor 5-657

Prepričajte se!

Najceneje kupite vedno sveže špecerijsko blago kot riž, moko, sladkor, kavo, petrolej, 675 milo in razno drugo blago v trgovini **DABLJEKAR, nasproti lekarni pri „reh“ Maribor, Tattenbachova 3.**

PLOŠČE ZA POHIŠTVO!

Priporočam svojo bogato zalogo plošč iz belega in barvanega Carrara-nar norja vsem trgovcem pohištva, mizarjem, elektrotehnič in podjetnikom in za spominke plošče. — Plošče oddajam tudi na debelo. 4-5 666

KAREL KOCIANČIČ in dediči kamnosek, Maribor, Gregorčičeva ul.

MARIBOR, Grajski trg 1.

Velika zaloga vseh vrst moškega in ženskega **sukna** samo najboljše angleško in češko blago. — Perilo, nogavice, odeje i.t.d. Največja izbira vseh vrst svilnenih robcev in šerp. — Cenjene žene in neveste se še posebno opozarja, ne pozabite predno si kaj kupite, ogledati si zalogo v veliki manufakturni trgovini

JOS. KARNIČNIK, Maribor, samo Grajski trg šte. 1.

Trgovina

emajlirane, porcelanaste, steklene in kuninjske posode iz vlitnega železa o-o se priporočajo cenj občinstvu o-o

ALBERT VICEL, Maribor Glavni trg 5.

Naznanilo!

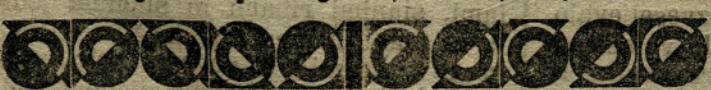
Slav. občinstvu tem potom vljudno naznanjam, da sem otvoril v Mariboru, Gosposka ulica 29

modno in galanterijsko trgovino.

Peljal bodem vse v to stroko spadajoče blago, špeciialno pa vse potreščine za krojače in šivilje.

Zagotavljam najboljše postrežbo in solidne cene se priporočam **Anton Paš**

modna in galanterijska trgovina, Maribor, Gosposka ul. 29.

KUPIM takoj

vsako množino hrastovih in bukovih drv.

Drva morajo biti vsaj napol suha. — Plačam najvišjo ceno. — Cenjene ponužbe na upravo «Straže» pod šifro «Co et G. 150». 3-5 674

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Stolna ulica šte. 6. v Mariboru reg. zadr. z neom. zav.

Obrestuje vloge po 4% in 4 1/4%

Daje posojila na vknjižbo ali poroštvo. Stroški so neznatni, ker oskrbi zavod vknjižbo 185 brezplačno. 58

Za varnost vlog jamči rezervni sklad, naložen v vinogradnem posestvu, v hiši in stavbiših na najlepšem prostoru v Mariboru.

Rentni in investidni davek plačuje posojilnica sama.